

ילדי פליטים במחנה אל-וחדאת מתאמנים בנושק באוהר של החזית העממית

של המילחמה הבין כי ייתכן שהיהודים ינצחו. הוא לא חיכה לרגע האחרון, אלא חיפש לעצמו מיקלט בטוח בעוד מועד. עוד בטרם התחדשו הקרבות שהביאו לי כיבוש רמלה ולוד סגר את ביתו, העמיס כמה מטלטלים על משאית, והסתלק מן רחה

מאוחר יותר, בגל הבריחה מן הכיבוש, זרמו פליטי לוד ברובם לרמאללה ושם התיישבו. לא כן ניקולא חבש. הוא המשיך לעמאן, שם היו לו שתי וילות שהשכיר לדיפלומטים זרים. אחת מהן עמדה פנויה, באותו סתיו של 1948. הוא התיישב בה עם אשתו, וכאשר התאמתה נבואתו ה' שחורה, ולוד נכבשה, הוא כתב לבנו לבוא לעמאן.

סטירת-לחי

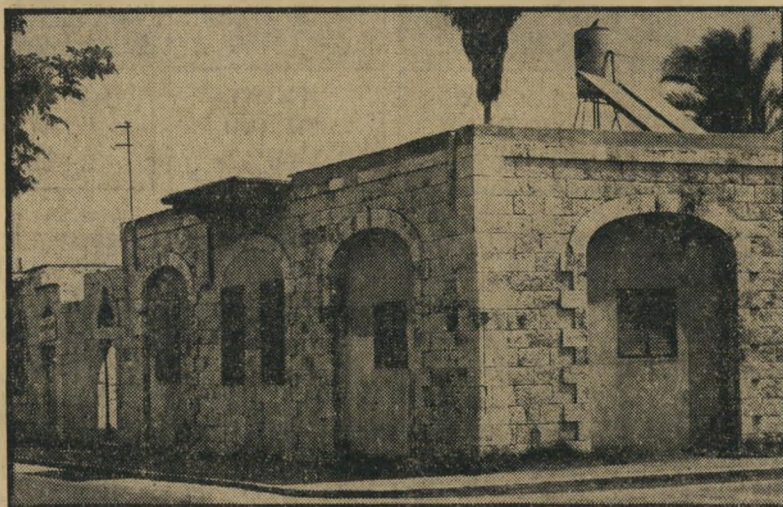
מהמלך עבדאללה

ז'ורג' רצ'ה רצת לדעת מדוע ברח אביו. מ' דוע ברחו תושבי לוד. מדוע התמוטטו הלוחמים הערביים. אביו סיפר לו על מות חסן סלאמה בקרב, על השיטחיות והריקנות של המנהיגים הערביים לעומת היסודיות והקרבה של היהודים.

כאשר חזר ג'ורג' לביירות, הוא שוב לא דיבר על האויב הציוני. הוא דיבר על הריאקציה הערבית, על המלכים שמכרו את העם הפלסטיני, על הבוגדים ש' דקרו את העם הפלסטיני בגבו. עבדאללה, הוא הכריז, הינו סוכן אנגלי שמכר את הערבים לציונים. 'מילחמת פלסטין לא היתה! זעק. 'זה היה בלוף אחד גדול! הוא נשבע למחות את החרפה: 'מילחמת פלסטין האמיתית עוד תבוא! לא מילחמה בציונים בלבד, כי אם מילחמה בריאקציה, בנצלנים, בבוגדים.

שישה חודשים לפני שנרצח המלך עבד-אללה במיסגד אלאקצה, הוא קיבל בחצרו בעמאן מישלחת של סטודנטים פלסטיניים. ביניהם היה ג'ורג' חבש. 'מכרתם אותנו! הטיח הסטודנט השמגמן מלוד בפני המלך ההאשמי. עבדאללה החוויר מכעס. קם מעל כיסאו, ניגש לג'ורג' חבש וסטר לו על לחיו.

(המשך בעמוד 18)

בית האבן בן ארבעת החדרים עומד עדיין על תילו, כפי שעזב אותו אביו של ג'ורג' חבש, במלחמת תש"ח.

בית הספר היסודי הממלכתי א' של לוד, אשר היה בית-ספר יסודי גם בימי המנדט הבריטי. עתה לומדים בו תלמידיים יהודים וערביים גם יחד, בכיתות מעורבות. בלוד גרים כיום כמה אלפי ערביים.

אשר בו נודנו פידאין כה רבים למאסר על פעולות החבלה שביצעו בשליחותו של ד"ר ג'ורג' חבש.

תשובה למופתי:

„ערות אימך!“

את לימודיו התיכוניים עשה ג'ורג' חבש בבית-הספר טרה סאנטה ביפו. פעמים היה נוסע עם אביו, במכונית ה' משפחתית, ואז היה שתקן ומסתגר בתוך עצמו. פעמים היה גם נוסע בחברת נערים אחרים, על גבי המשאיות שהובילו ירקות ליפו. במיקרים אלה, כאשר היו המשאיות חולפות על פני מיקוה ישראל, היה ג'ורג' מניף את ידו בזעם לעבר היהודים ומקלל אותם נימרצות.

ייתכן שהסבר לשתיקתו בחברת אביו, ולהתפרצותו בחברת ירדיו, הוא שאביו היה ספק עיקרי של ירקות ומיצרכים אחרים ליישובים יהודיים — על אף החרם הערבי. פעם אף היה ג'ורג' נוכח, כאשר באו לאומנים ערביים אל אביו, ושאלו אם אינו פוחד מהמופתי הגדול, שציווה לנתק כל מגע מיסחרי עם היהודים. תגובת אביו ג'ורג' היתה קצרה: „ערות אימך! אמר על המופתי הגדול.

כאילו כזי לכפר על מעשי אביו, צלל ג'ורג' הצעיר כל-כולו אל תוך הזרם ה' גואה של לאומנות אנטי-ציונית, ששלט בבתי-הספר הערביים. הוא נזחק לכל הפגנה שהתארגנה ביפו, ופעם חזר הביתה פצוע וזבד. שוטר אנגלי היכה אותו, בעת פיוור הפגנה.

אולם דווקא כאשר הגיעה שעת-ההכרעה, ופרצה מילחמת תש"ח בה נולדה מדינת ישראל על הריסותיה של פלסטין הערבית, היה ג'ורג' חבש רחוק מחזית המילחמה. הוא למד רפואה באוניברסיטה האמריקאית של ביירות, מרכז בני העשרים של ה' ארצות הערביות השכנות.

האופנה היתה להקים חוגי סטודנטים, להפגין ולקרוא סיסמאות משולהבות. ג'ורג', שבלט כתלמיד מצטיין, בלט גם כלאומן לוהט אבל בשעה שהוא למד ותסס ב' ביירות, כבש צה"ל את לוד.

ניקולא חבש לא היה גיבור גדול. הוא גם לא היה טיפוש. בשלב מוקדם למדי

כאן נולד חבש

כאן הוא למד